

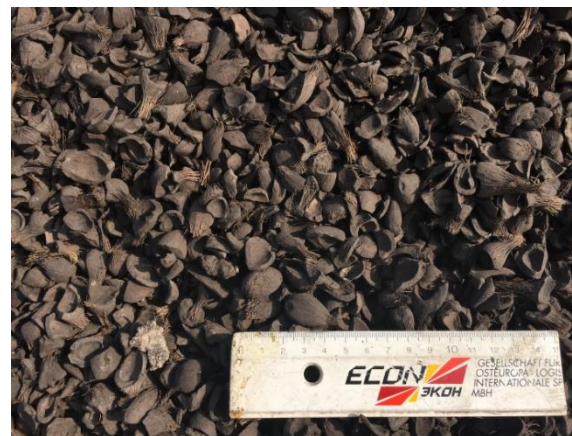
S·Y·S·T·E·M

IMPORTER BIOMASY PKS

Biomasa PKS w ciepłownictwie i energetyce – paliwo na czas transformacji

*dr hab. inż. Rafał Rajczyk,
Politechnika Częstochowska*

Czym jest PKS (palm kernel shell)?

- PKS to twarda, zdrewniała zewnętrzna skorupa nasion palmy oleistej.
- Jest produktem ubocznym.
- PKS składa się głównie z lignocelulozy i jest stosowany jako paliwo w branżach takich jak wytwarzanie energii i produkcja biopaliw od wielu lat.
- Największym producentem jest Indonezja (ok. 12 mln ha upraw palmy).

Źródło rys. po lewej: oprac. własne na podstawie: Alfatah T. et. al.: Advances in oil palm shell fibre reinforced thermoplastic and thermoset polymer composites, Alexandria Engineering Journal 61(6), 2022

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:
tel.: +48 782 222 784
office@mmbssystem.com

Badania energetycznego wykorzystania PKS

- Politechnika Częstochowska prowadzi wspólnie z MMB System Sp. z o.o. badania w zakresie wykorzystania PKS od 2014 roku.

- PKS jest dostępnym paliwem, a analiza wielu próbek w tym okresie wykazała, że cechuje się powtarzalnością parametrów i ustabilizowanym składem chemicznym.

- PKS okazał się bezproblemowym paliwem dla technologii spalania fluidalnego i rusztowego.

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:
tel.: +48 782 222 784
office@mmbssystem.com

Własności paliwa PKS

Analiza techniczna

Parametr	Jednostka	Wartość
Wartość opałowa	MJ/kg	15,5
Zawartość wilgoci	% _{mas.}	10,0
Zawartość popiołu	% _{mas.}	3,3
Ciężar nasypowy	kg/m ³	~700,0

Analiza elementarna

Parametr	Jednostka	Wartość
Zawartość węgla	% _{mas.}	52,268
Zawartość wodoru	% _{mas.}	6,495
Zawartość siarki	% _{mas.}	0,021
Zawartość azotu	% _{mas.}	0,351
Zawartość tlenu ¹	% _{mas.}	40,722
Zawartość chloru	% _{mas.}	0,031
Zawartość fluoru	% _{mas.}	0,001
Zawartość potasu	% _{mas.}	0,103
Zawartość sodu	% _{mas.}	0,008

¹ wyznaczono z bilansu

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:
 tel.: +48 782 222 784
 office@mmbssystem.com

Własności paliwa PKS

Charakterystyczne temperatury popiołu

Parametr	Jednostka	Wartość
Temperatura spiekania	°C	870
Temperatura mięknięcia	°C	1000
Temperatura topnienia	°C	1330
Temperatura płynięcia	°C	1400

Charakterystyczne temperatury popiołu otrzymanego z PKS są wysokie, co nie jest zaskoczeniem, biorąc pod uwagę niskie zawartości pierwiastków alkalicznych w paliwie (K, Na). Dzięki relatywnie wysokim charakterystycznym temperaturom popiołu ograniczeniu, ulegać będą zjawiska żużlowania i popielenia. Dla porównania, charakterystyczne średnie temperatury popiołu wyznaczone dla 14 próbek krajowej słomy wynosiły:

temp. spiekania - 743 °C, temp. mięknięcia - 895 °C, temp. topnienia - 1126 °C i temp. płynięcia - 1193 °C

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:

tel.: +48 782 222 784

office@mmbssystem.com

S·Y·S·T·E·M

IMPORTER BIOMASY PKS

Własności paliwa PKS

- Badania wykazały, że PKS cechuje się niskimi zawartościami sodu i potasu, co minimalizuje problemu popielenia i żużlowania (*fouling, slagging*).
- PKS posiada również niską zawartość chloru, porównywalną do typowej zawartości chloru w węglu (0,03%), dzięki czemu nie powoduje korozji elementów kotła.
- Z kolei charakterystyczne temperatury popiołu są wysokie, w porównaniu do innych typów biomasy stałej. Wysokie temperatury przemian popiołu zapobiegają spiekaniu paliwa na ruszcie, jak również aglomeracji materiału warstwy w kotłach fluidalnych.

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

Zalety:

- ograniczenie emisji CO₂,
- czas na wybór kierunku inwestycji,
- odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:

tel.: +48 782 222 784

office@mmbssystem.com

S·Y·S·T·E·M

- 10 lat doświadczenia,
- doradztwo techniczne,
- współpraca z jednostkami naukowymi.

Zmień paliwo, zyskaj czas i środki!

Fouling index dla PKS

Zaproponowano liczne wskaźniki służące przewidywaniu skłonności danej biomasy do zanieczyszczania powierzchni ogrzewalnych kotła.

Powszechnie stosowany jest wskaźnik F_u (*fouling index*):

$$F_u = \frac{\text{Fe}_2\text{O}_3 + \text{CaO} + \text{MgO} + \text{Na}_2\text{O} + \text{K}_2\text{O} + \text{P}_2\text{O}_5}{\text{SiO}_2 + \text{Al}_2\text{O}_3 + \text{TiO}_2} \cdot (\text{Na}_2\text{O} + \text{K}_2\text{O})$$

Dla wskaźnika F_u stosuje się następującą interpretację wyników:

$F_u \leq 0,6$ - paliwo bez skłonności do popielenia,

$0,6 \leq F_u \leq 40$ - duża skłonność do popielenia,

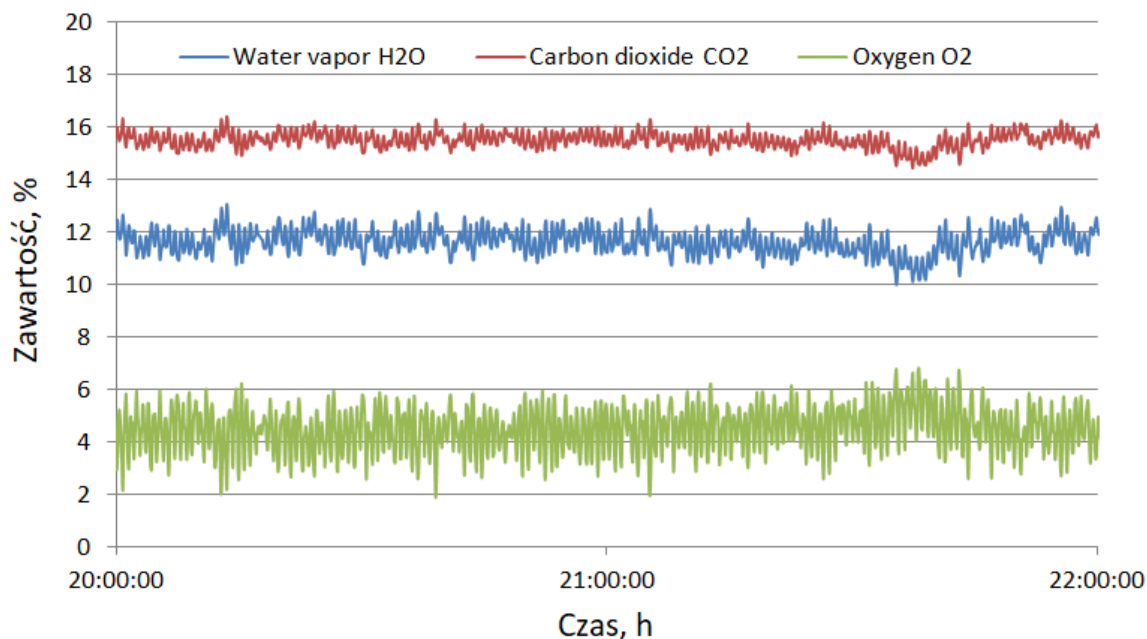
$F_u > 40$ - bardzo duża skłonność do popielenia.

Wskaźnik jest bezwymiarowy.

Analiza tlenkowa kilkunastu próbek popiołu z PKS wykazała, że wartości współczynnika F_u wynosiły 0,19-0,62.

Emisje ze spalania PKS

Podstawowe składniki spalin

Należy zwrócić uwagę na stabilny proces spalania, oraz dobry stopień wypalenia paliwa (niskie zawartości tlenu w spalinach).

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

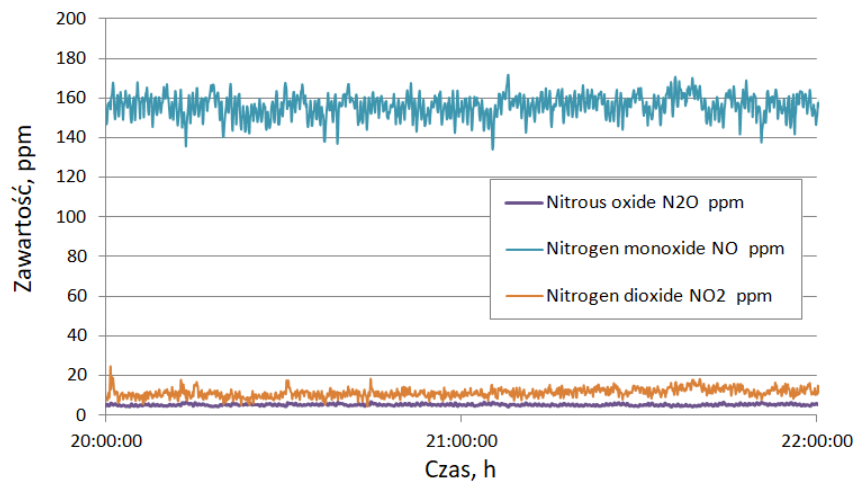
- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:
tel.: +48 782 222 784
office@mmbssystem.com

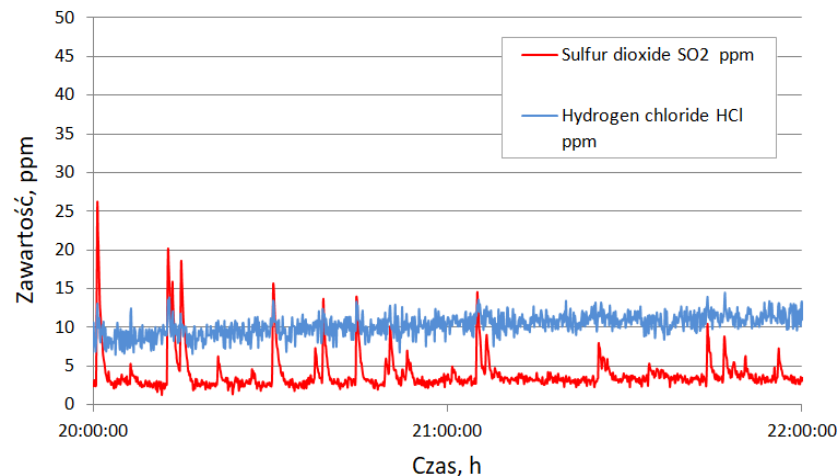

Emisje ze spalania PKS

Tlenki azotu

Dwutlenek siarki i chlorowodór

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:
 tel.: +48 782 222 784
 office@mmbssystem.com

Emisje ze spalania PKS

Podsumowanie

Lp.	Składnik	Jednostka	Wartość
1.	H ₂ O	%obj.	12,20
2.	O ₂	%obj.	3,95
3.	CO ₂	%obj.	15,33
4.	O ₂	%obj. spaliny suche	4,25
5.	CO ₂	%obj. spaliny suche	16,53
6.	CO	mg/m ³ 6%O ₂	866,90
7.	SO ₂	mg/m ³ 6%O ₂	22,00
8.	N ₂ O	mg/m ³ 6%O ₂	8,38
9.	NO	mg/m ³ 6%O ₂	166,48
10.	NO ₂	mg/m ³ 6%O ₂	20,56
11.	NO _x (NO+NO ₂)	mg/m ³ 6%O ₂	187,05
12.	NH ₃	mg/m ³ 6%O ₂	0,81
13.	HCl	mg/m ³ 6%O ₂	13,57
14.	HF	mg/m ³ 6%O ₂	0,35

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:
 tel.: +48 782 222 784
 office@mmbssystem.com

Badania procesów foulingu

Badania procesu foulingu prowadzono za pomocą specjalnej sondy, wykonanej ze stali kotłowej typu H20N1252. Sonda umieszczana była w temperaturze 600°C i chłodzona powietrzem, symulując w ten sposób element wymiennika ciepła.

PKS

Jadłoszyn

Pelet ze słonecznika

Na powierzchni sondy zgromadziła się niewielka ilość materiału. Osady zgromadzone na sondzie były związane z jej powierzchnią w sposób luźny, umożliwiając łatwe mechaniczne usunięcie.

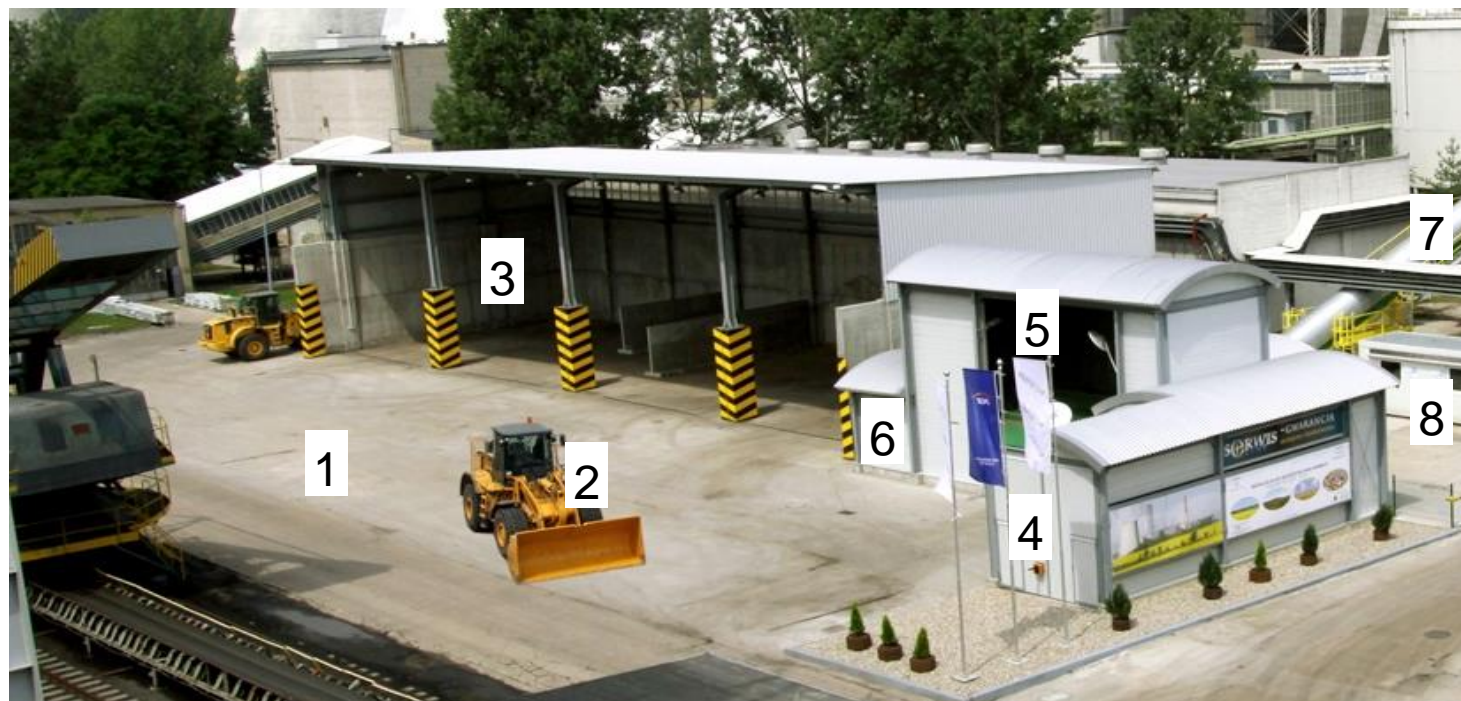
Skład chemiczny popiołów

Tlenek	Popiół denny	Popiół lotny
	% _{mas.}	% _{mas.}
SiO ₂	43,77	71,63
Al ₂ O ₃	2,91	6,47
CaO	11,23	5,72
Fe ₂ O ₃	0,52	0,97
MgO	3,42	1,16
P ₂ O ₅	2,15	0,97
K ₂ O	1,17	1,01
Na ₂ O	0,36	0,47
TiO ₂	0,16	0,16
MnO	0,23	0,14
SO ₃	0,80	0,70

Dominującym składnikiem popiołów był SiO₂, co czyni go podobnym do popiołów ze spalania węgla, w których dominują glinokrzemiany. Zawartość CaO w popiołach jest niższa, niż ze spalania typowych biomas stałych. Równocześnie, niska jest zawartość Na₂O i K₂O, co należy ocenić bardzo korzystnie, z punktu widzenia zapobiegania problemom eksploatacyjnym (por. Fouling index)

IMF Niewielkie koszty inwestycyjne instalacji współspalania

Instalacja do magazynowania i podawania biomasy:

- 1 - plac rozładunkowo-manewrowy, 2 - spychałowarka, 3 - wiata, 4 - zasyp, odsiewacz części ponadwymiarowych, 5 - warstwownica, miejsce poboru próbek biomasy, 6 - wagoprzenośnik, 7 – przenośnik taśmowy biomasy, 8 - nastawnia instalacji podawania biomasy

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:
tel.: +48 782 222 784
office@mmbssystem.com

S · Y · S · T · E · M

IMPORTER BIOMASY PKS

Nie demonizujmy procesów transportu

Parametr	Wartość
Masa ładunku biomasy na statku	30 000 Mg
Odległość Dumai, Indonezja – Świnoujście, Polska	8 665 Mm
Zużycie paliwa, przy prędkości 10,5 węzła	18 Mg/dzień
Zużycie ciężkiego oleju opałowego na całej trasie statku	619 Mg
Wskaźnik emisji dla ciężkiego oleju opałowego (HFO)	3,114 Mg CO ₂ /Mg HFO
Emisja CO ₂ z transportu morskiego	1 927,4 Mg CO ₂
Średnia wartość opałowa biomasy importowanej	15 GJ/Mg
Energia chemiczna w transporcie biomasy	450 000 GJ
Wskaźnik emisji dla węgla kamiennego	94,85 kg CO ₂ /GJ
Uniknięta emisja CO ₂ , przy spaleniu ładunku biomasy, w porównaniu do węgla kamiennego (100%)	42 682 Mg CO ₂
Emisja CO ₂ związana z transportem statkiem, w stosunku do emisji unikniętej	4,52 %

Źródło: Rajczyk R., Egzotyczna biomasa zdobywa polski rynek, Magazyn Biomasa, nr 4 (11), 2015

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:

tel.: +48 782 222 784

office@mmbssystem.com

S · Y · S · T · E · M

Zmień paliwo, zyskaj czas i środki!

- 10 lat doświadczenia,
- doradztwo techniczne,
- współpraca z jednostkami naukowymi.

S · Y · S · T · E · M

IMPORTER BIOMASY PKS

Techniczne aspekty wykorzystania PKS

- PKS w związku z charakterystycznym kształtem skorupy praktycznie nie namaka i może być składowany na obecnie istniejących niezadaszonych składowiskach przeznaczonych do mialu węglowego;
- PKS można zastosować od ręki do współspalania z uwagi na podobną granulację i ciężar nasypowy, wykazuje dobrą mieszalność z węglem;
- PKS umożliwia uniknięcie nakładów na budowę typowych dla biomasy urządzeń takich jak wiaty, silosy, przenośniki, odpylacze - rozkrusz jest minimalny. Nie ma też tendencji do gnicia;
- Nie wymaga dodatków do procesu spalania (kaolin, elementarna siarka);
- Wysoka wartość opałowa zmniejsza zużycie i nakłady na urządzenia transportu bliskiego - ładowarki, przenośniki itp;
- Paliwo jest twarde i możliwe do rozdrabniania zarówno w kruszarce do węgla jak i rębaku do biomasy.

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:

tel.: +48 782 222 784

office@mmbssystem.com

S · Y · S · T · E · M

Zmień paliwo, zyskaj czas i środki!

- 10 lat doświadczenia,
- doradztwo techniczne,
- współpraca z jednostkami naukowymi.

S · Y · S · T · E · M

IMPORTER BIOMASY PKS

Ekonomiczne i wizerunkowe aspekty wykorzystania PKS

- Oszczędności na emisji CO₂ – koszt uprawnień;
  - Niewielkie emisje NO_x i SO₂ – koszt opłat za korzystanie ze środowiska;
  - Możliwość bezinwestycyjnego przejścia na paliwo odnawialne.
-
- Odbudowa wartości aktywa węglowego poprzez zmianę paliwa, a nie technologii - możliwości zaproponowania aktywa jako zabezpieczenia do przyszłych inwestycji;
  - Utrzymanie produkcji poprzez zamianę paliwa i zyskanie czasu na wybór przyszłościowej technologii „kupienie sobie czasu” na analizy i proces inwestycyjny.

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO₂,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:

tel.: +48 782 222 784

office@mmbssystem.com

S · Y · S · T · E · M

Zmień paliwo, zyskaj czas i środki!

- 10 lat doświadczenia,
- doradztwo techniczne,
- współpraca z jednostkami naukowymi.

S · Y · S · T · E · M

IMPORTER BIOMASY PKS

Podsumowanie i wnioski

- PKS jest wartościowym paliwem dla ciepłownictwa i energetyki;
- PKS charakteryzuje się korzystnymi własnościami paliwa; powtarzalnością składu chemicznego, niskimi zawartościami chloru, niskimi zawartościami pierwiastków alkalicznych (K+Na);
- Przeprowadzone badania procesu spalania potwierdzają przydatność PKS do spalania i współspalania zarówno w technologii spalania na ruszcie, jak również w kotłach fluidalnych (CFB, BFB);
- Analiza procesu spalania wykazała, że ma on stabilny charakter cechując się dobrym stopniem wypalenia paliwa;
- Analiza składu gazów spalinowych potwierdza wyniki analizy chemicznej paliwa (niskie emisje SO_2 , HCl);
- Badania przy użyciu sondy do foulingu umożliwiły stwierdzenie, że ilość powstającego osadu jest niewielka, a jego usunięcie łatwe.

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

- Zalety:
- ograniczenie emisji CO_2 ,
  - czas na wybór kierunku inwestycji,
  - odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:

tel.: +48 782 222 784

office@mmbssystem.com

S · Y · S · T · E · M

- 10 lat doświadczenia,
- doradztwo techniczne,
- współpraca z jednostkami naukowymi.

Zmień paliwo, zyskaj czas i środki!

S·Y·S·T·E·M

IMPORTER BIOMASY PKS

Dziękujemy za uwagę

Rafał Rajczyk

rafal.rajczyk@pcz.pl

S·Y·S·T·E·M

www.mmbssystem.com

Zastosowanie biomasy PKS w kotłach rusztowych

Zalety:

- ograniczenie emisji CO₂,
- czas na wybór kierunku inwestycji,
- odbudowa wartości aktywów węglowych poprzez zmianę paliwa

Kontakt:

tel.: +48 782 222 784

office@mmbssystem.com

S·Y·S·T·E·M

- 10 lat doświadczenia,
- doradztwo techniczne,
- współpraca z jednostkami naukowymi.

Zmień paliwo, zyskaj czas i środki!